

Regionalna Izba Obrachunkowa w Poznaniu

ul. Zielona 8, 61-851 Poznań

tel.: 61 85 95 710; fax: 61 85 31 332; e-mail: poznan@rio.gov.pl

adres do korespondencji: skrytka pocztowa nr 223; 60-967 Poznań 9

Poznań, dnia 6 maja 2022 r.

WA-0280/29/2022

Pan
Piotr Psikus
Burmistrz
Miasta i Gminy Kępno

W związku z wnioskiem z dnia 30 marca 2022 r. (doręczonym w dniu 7 kwietnia 2022 r.) dotyczącym możliwości sprzedaży wierzytelności podatkowych oraz cywilnoprawnych przez Gminę Kępno firmie windykacyjnej, Regionalna Izba Obrachunkowa w Poznaniu wyjaśnia, co następuje.

Ad 1.

Przepisy zawarte w ustawie z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1170, z późn. zm.) jak i ustawa z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 333) oraz ustawa z dnia 30 października 2002 r. o podatku leśnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 888, z późn. zm.) nie regulują sprzedaży wierzytelności podatkowych.

Zgodnie z treścią art. 6 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2021 r. poz. 1540, z późn. zm.) podatkiem jest publicznoprawne, nieodpłatne, przymusowe oraz bezzwrotne świadczenie pieniężne na rzecz Skarbu Państwa, województwa, powiatu lub gminy, wynikające z ustawy podatkowej.

Jest to świadczenie publicznoprawne, do którego nie mają zastosowania przepisy kodeksu cywilnego. W wyroku z dnia 28 czerwca 2002 r., sygn. akt I CKN 841/00, Sąd Najwyższy stwierdził, że „Przepisy kodeksu cywilnego o zmianie dłużnika (art. 519 - 526) nie mają zastosowania do obowiązków podatkowych”.

Biorąc powyższe pod uwagę, tut. Izba podziela stanowisko zawarte we wniosku, że w odniesieniu do tych świadczeń nie można zastosować przepisów dotyczących sprzedaży wierzytelności zgodnie z przepisami kodeksu cywilnego.

Mając na uwadze cywilnoprawny charakter umów najmu, dzierżawy oraz opłat eksploatacyjnych związanych z tymi umowami można rozważać kwestię zastosowania w odniesieniu do należności z ww. tytułów instytucji przewidzianych w art. 509-526 Kodeksu cywilnego, a w szczególności art. 509 i 510 K.c.

Przepis art. 509 § 1 K.c. stanowi, że „wierzyciel może bez zgody dłużnika przenieść wierzytelność na osobę trzecią (przelew), chyba że sprzeciwiałoby się to ustawie, zastrzeżeniu umownemu albo właściwości zobowiązania” (zgodnie z § 2 art. 509 K.c. „wraz z wierzytelnością przechodzą na nabywcę wszelkie związane z nią prawa, w szczególności roszczenie o zaległe odsetki”). Stosownie natomiast do art. 510 K.c. „umowa sprzedaży, zamiany, darowizny lub inna umowa zobowiązująca do przeniesienia wierzytelności przenosi wierzytelność na nabywcę, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej albo że strony inaczej postanowiły. Jeżeli zawarcie umowy przelewu następuje w wykonaniu zobowiązania wynikającego z uprzednio zawartej umowy zobowiązującej do przeniesienia wierzytelności, z zapisu zwykłego, z bezpodstawnego wzbogacenia lub z innego zdarzenia, ważność umowy przelewu zależy od istnienia tego zobowiązania”.

Z treści przepisu art. 509 § 1 K.c. wynika, iż umowa tym przepisem określona jest dopuszczalna, o ile nie sprzeciwia się to ustawie, zastrzeżeniu umownemu albo właściwości zobowiązania.

Należy również zaznaczyć, że gmina należy do jednostek sektora finansów publicznych. Jak stwierdził Naczelny Sąd Administracyjny w Warszawie w wyroku z dnia 15 stycznia 1997 r., sygn. akt III SA 534/96 „do działalności organów samorządu terytorialnego w sferze zobowiązań publicznoprawnych nie stosuje się zasady »co nie jest zakazane jest dozwolone« lecz regułę »dozwolone jest tylko to, co prawo wyraźnie przewiduje«”.

W świetle art. 42 ust. 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 305, z późn. zm.) „jednostki sektora finansów publicznych są obowiązane do ustalania przypadających im należności pieniężnych, w tym mających charakter cywilnoprawny, oraz terminowego podejmowania w stosunku do zobowiązanych czynności zmierzających do wykonania zobowiązania”. Ustawa ta w odniesieniu do należności pieniężnych mających charakter cywilnoprawny, przypadających jednostce samorządu terytorialnego lub jej jednostkom, dopuszcza podejmowanie działań określonych w art. 59 tej ustawy, wśród których nie wymienia się „umowy sprzedaży wierzytelności”.

W ocenie tut. Izby pomimo tego, że przepisy K.c. dopuszczają zbycie wierzytelności, to jednak mając na uwadze zarówno przepis 509 § 1 K.c. jak i przepis art. 42 ust. 5 ustawy

o finansach publicznych „sprzedaż wierzytelności” Gminy na rzecz firmy windykacyjnej nie jest możliwa.

Ad 2.

Niepobranie lub niedochodzenie należności, jednostki samorządu terytorialnego lub innej jednostki sektora finansów publicznych albo pobranie lub dochodzenie tej należności w wysokości niższej niż wynikająca z prawidłowego obliczenia stanowi naruszenie art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych (Dz. U. z 2021 poz. 289, z późn. zm.).

Ocena danego zachowania w aspekcie odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych należy do rzecznika dyscypliny finansów publicznych oraz komisji orzekających w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych, o czym stanowią przepisy ustawy o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych.

Stanowisko prezentowane przez Izbę nie stanowi wiążącej interpretacji prawa, lecz jedynie pogląd Izby w zakresie objętym pytaniem.

Prezes Regionalnej Izby
Obrachunkowej w Poznaniu

/-/ Grażyna Wróblewska